

Tupakka- ja nikotiinipolitiikka

Professori Kari Reijula, Helsingin yliopisto
Savuton Suomi 2030 -verkoston puheenjohtaja

4.3.2025 Eduskunnan Sosiaali- ja
terveysvaliokunta

KARI REIJULA

Sidonnaisuudet:

LKT, professori

Varadekaani (yvv-asiat)

Lääketieteellinen tiedekunta, HY

HUS:in hallituksen jäsen

Työterveyslaitos, tutkimusprofessori

Savuton Suomi 2030 verkoston puh johtaja (2009 =>)

Valtioneuvoston selvitysmies (Ravintoloita koskeva tupakkalaki)

EU:n tupakka ja terveys - työryhmien jäsen

Nikotiini – myrkky markkinoilla

- kuormittaa sydäntä, kohottaa verenpainetta ja altistaa rytmihäiriöille
- lisää kakkostyypin diabeteksen riskiä
- edistää syövän kasvua ja etäpesäkkeiden muodostumista, voi myös aloittaa syöpäprosessin
- vähentää syöpälääkkeiden tehoa
- lisää riskiä raskaus- ja synnytyskomplikaatioille, vaikuttaa haitallisesti sikiön kaikkien elinten kehitykseen
- lisää lapsuus- ja aikuisiän sairauksia
- häiritsee keuhkojen ja aivojen kehitystä myös lapsilla ja nuorilla

Nuoret ja nikotiini

- Nikotiiniriippuvuus vakava sairaus
- Nikotiini
 - heikentää keuhkojen ja aivojen kehitystä lapsilla ja nuorilla
 - heikentää kognitiivista suorituskkyä, jos altistuminen tapahtuu sikiön/lapsen/nuoren kehityksen aikana
 - haittaa fyysistä suorituskkyä ja heikentää harjoittelusta palautumista
 - altistaa ahdistus- ja masennusoireille
 - vaikuttaa haitallisesti suun terveyteen

Lähde: savutonsuomi.fi/nikotiini

Savuton Suomi 2030 –verkoston tieteellinen neuvottelukunta (2024)

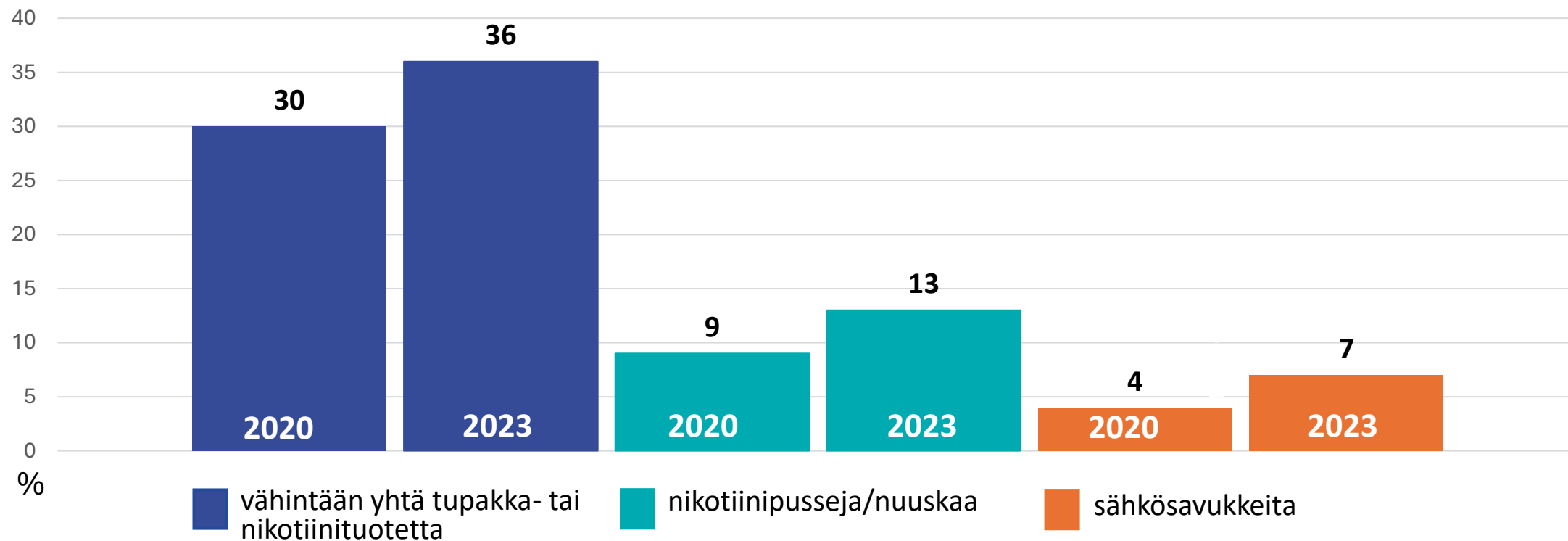
Nikotiinipussit Pohjoismaissa

Säätely vaihtelee

- **Tanskassa** tupakan vastikkeita, heikko säätely (suunnitelmissa nikotiiniraja 9 mg/g)
- **Ruotsissa** nikotiinituotteilla erillislaki (mm. 18 vuoden ikäraja, ennakkoilmoitus, valvontamaksut, mainonnan rajoittaminen), ehdotettu nikotiinirajaksi 12 mg/g
- **Norjassa** edellytetään viranomaisen hyväksyntää, ei toistaiseksi annettu
- **Islannissa** säädellään sähkösavukkeita koskevassa laissa (mm. 18 vuoden ikäraja, mainontakielto, nikotiiniraja 20 mg/g)

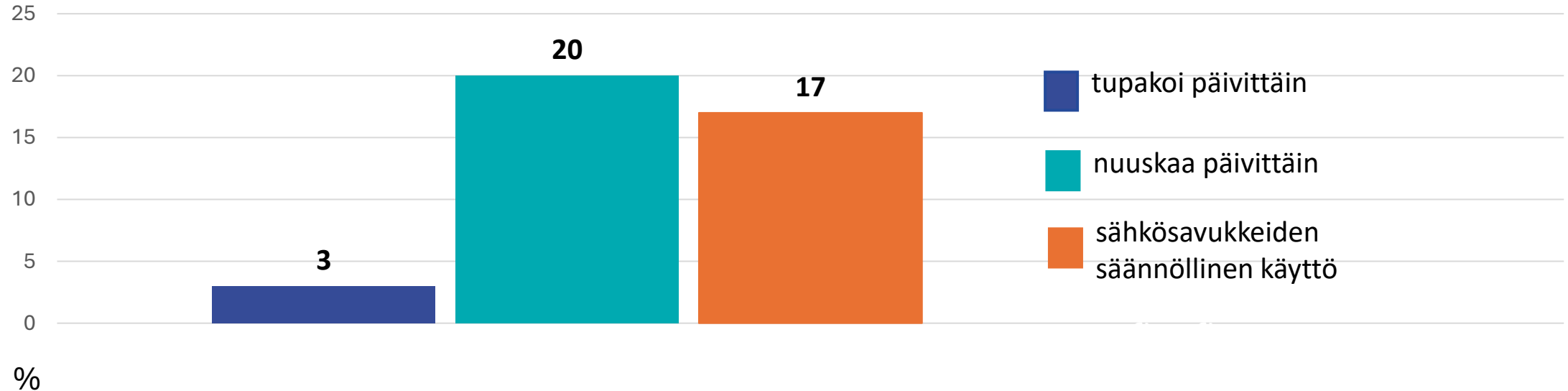

Nikotiinituotteiden käyttö Tanskassa 2020-2023, 15-29-vuotiaat

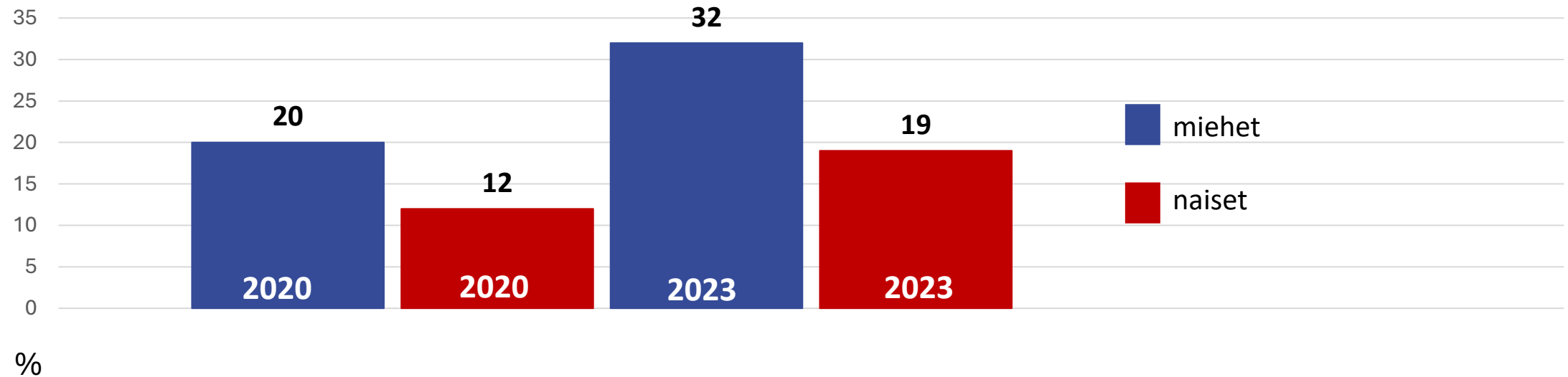
Lähde: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, 2024

Nikotiinituotteiden käyttö Norjassa 2023, 16-24-vuotiaat

- Sähkösavukkeet yleisimpiä 13-19-vuotiailla nuorilla.
- Sähkösavukkeiden säännöllinen käyttö oli 3% (2021) 17 % (2023) Osloon alueella: eniten käyttö lisääntyi tytöillä.

Nikotiinipussien päivittäinen käyttö Islannissa 2020-2023, 18-34-vuotiaat

Lähde: Directorate of Health 2024

Nikotiinituotteiden käyttö Ruotsissa

- **Vuonna 2023** nikotiinipussien kulutus lisääntyi väestössä 31 % vuodesta 2022 ja 136 % vuodesta 2021
 - Joka kolmas nuuskan kaltainen myyty tuote on nikotiinipussi
- **Nikotiinipussit ja nuuska:** Päivittäinen käyttö 14 %:sta (2022) **16 %:iin** (2024); nuorilla (16-29 v.) naisilla 3 % (2018), **18 %** (2024).
- **Tupakointi:** 10 %:sta (2022) **11 %:iin** (2024), päivittäinen tupakointi laski hieman 5,8 % vs. 5,4 %.
- **Sähkösavukkeet:** 2 %:sta (2022) **4 %:iin** (2024), 16–29-vuotiailla 6 %:sta **10 %:iin**.

Lähde: Swedish Public Health Agency 2024; Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN 2024

Nikotiinituotteiden käyttö nuorilla Ruotsissa

Vuonna 2024:

- **Tupakointi** vähenee, yleisintä lukiossa (21 %), hieman lisääntynyt v:sta 2021 (17 %)
- **Nuuskan käyttö** (nikotiinipussit) lisääntynyt, erityisesti tytöillä
 - **16 %** 9-luokkalaisista (15-16 v.) vs. **5 %** 2017
 - **29 %** 2. vuosikurssin lukiolaisista (17-18 v.) vs. **13 %** 2012
- **Sähkösavukkeiden käyttö** tytöillä (21-27 %) poikia yleisempää (9-15%)
- 65 % lukiolaisista oli käyttänyt jotain nikotiinituotetta, käyttö ↑ 10 viime vuonna
- 14–18-vuotiaista nuorista **kokeilee nikotiinipusseja ja sähkösavukkeita:**
 - 52 % houkuttelevien makujen vuoksi
 - 67 % pitää tuotteita ”vähemmän vaarallisena”

Nikotiinituotteiden käyttö nuorilla Suomessa

European School Survey Project on Alcohol and other Drugs, ESPAD (2024)

- Päivittäinen **tupakointi** (4-6 %) ja nuuskan käyttö (2-7 %) vähentynyt 15–16-vuotiailla
- Päivittäin **nikotiinipusseja** käytti 11 % pojista ja 3 % tytöistä
- Päivittäin **sähkösavukkeita** käytti 9 % pojista, 13 % tytöistä

Kouluterveystutkimus (2023)

- Nikotiinipusseista ovat kiinnostuneita erityisesti ammattiin opiskelevat pojat (42 % käyttänyt vähintään kerran)
 - Perusopetuksen 8.–9. luokkalaisista pojista lähes 23 % kertoi käyttäneensä nikotiinipusseja
 - Päivittäinen käyttö toistaiseksi vähäistä, yleisintä ammattiin opiskelevilla pojilla
- **Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähentyminen nuorilla pysähtyi tai kääntyi nousuun vuosina 2021–2023**

Tupakkalain tavoite: tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden **käytön loppuminen.**

Eduskunnan yksimielisesti hyväksymä Maailman terveysjärjestön tupakkapuitesopimus **velvoittaa suojelemaan** kansanterveyttä tupakka- ja nikotiiniyritysten etujen tavoittelulta.

Yhdistyneiden kansakuntien alainen komitea lapsen oikeuksista (2.6.2023): suosittaa Suomea mm. **tehostamaan toimia** nuorten tupakoinnin ehkäisemiseksi.

80 % suomalaisista kannattaa savutonta ja nikotiinitonta Suomea! (Verian 2024)

Savuton ja nikotiiniton Suomi

1. Nikotiinipusseja säädeltävä tarkasti ja yhdenmukaisesti muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden kanssa.
2. Tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltö kaikkiin tupakka- ja nikotiinituotteisiin, sallituksi vain tupakan maku.
3. Nikotiinipussien korkein sallittu nikotiinipitoisuus 6-8 mg/g.
4. Tupakka- ja nikotiinituotteiden ostoikärajan nostaminen 20 ikävuoteen.
5. STM:n asettaman tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotukset tulee panna toimeen, jotta tupakkalain tavoite voidaan saavuttaa ja nuoria suojella tupakka- ja nikotiinituotteilta.
6. Ei uusia nikotiinituotteita markkinoille.

Kiitos!

Lisätietoa
savutonsuomi.fi

SAVUTON[®]
SUOMI 2030

tupakan & nikotiinin

